

๑ ความเหลื่อมล้ำ

คณะทำงานสุขภาพคนไทย

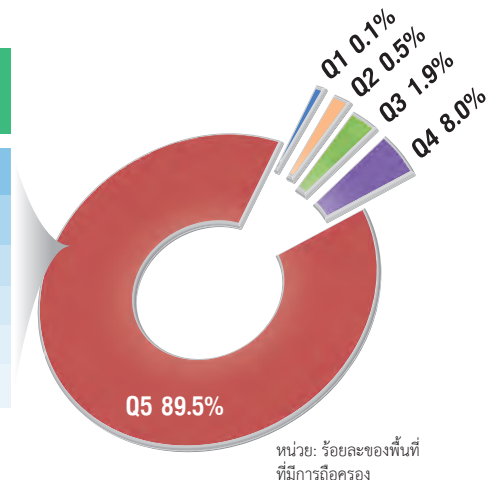
“คนส่วนน้อยแค่ร้อยละ 20 แต่กลับครอบครองที่ดินส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 90 ของประเทศไทย”

ความเป็นธรรมและความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง คือปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความมั่นคงทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับสังคมไทยหลากหลายมิติของความเหลื่อมล้ำ ยังคงดำรงอยู่และยังไม่มีแนวโน้มว่าจะปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น นี่คือ โจทย์ที่ท้าทายของการปฏิรูปประเทศและการขับเคลื่อนประเทศด้วยพลังพลเมือง

การถือครองที่ดินของกลุ่มนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา จำแนก 5 กลุ่ม ตามจำนวนพื้นที่ถือครอง ปี พ.ศ. 2555	
	พื้นที่ถือครองเฉลี่ยต่อผู้ถือครอง (ตารางวา)
(Q1) กลุ่ม 20% ที่ถือพื้นที่น้อยสุด	34.4
Q2	125.1
Q3	522.0
Q4	2,238.8
(Q5) กลุ่ม 20% ที่ถือพื้นที่มากที่สุด	25,020.6

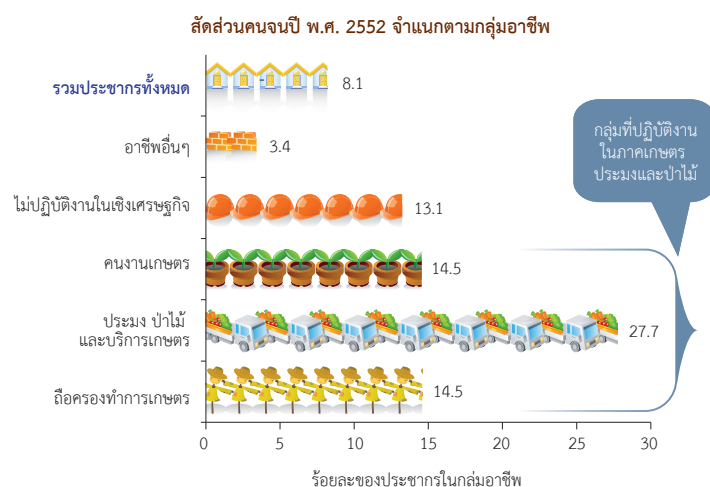
หมายเหตุ: 1) จำนวนผู้ถือครองที่ดิน (บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล)ทั้งสิ้น 16.7 ล้านผู้ถือครอง
2) พื้นที่ที่มีการถือครองทั้งสิ้น 92,918 ล้าน ตร.วา

ที่มา: ข้อมูลการถือครองที่ดินจากกรมที่ดิน คำนวณโดย ดวงณี เสาวกุล, 2555

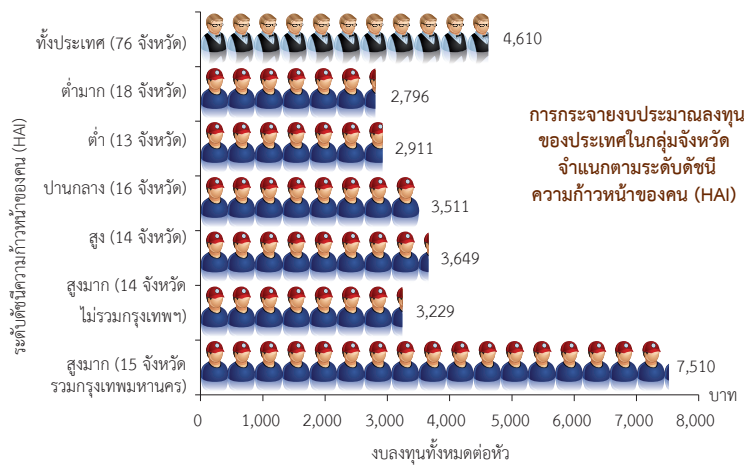

เมื่อการพัฒนาประเทศในยุคที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับการเติบโตและการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมาย ไม่ได้คำนึงถึงการสร้างความเข้มแข็งและเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้กับคนไทยอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยทั้งในเรื่องสิทธิ โอกาส อำนาจและศักดิ์ศรี ยังคงมีให้เห็นหลายด้าน และหลายมิติ หนึ่งในปัญหาที่ชัดเจนคือความเหลื่อมล้ำของระดับรายได้ ทำให้โอกาสในการถือครองทรัพย์สิน

ที่มา: ระบุฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

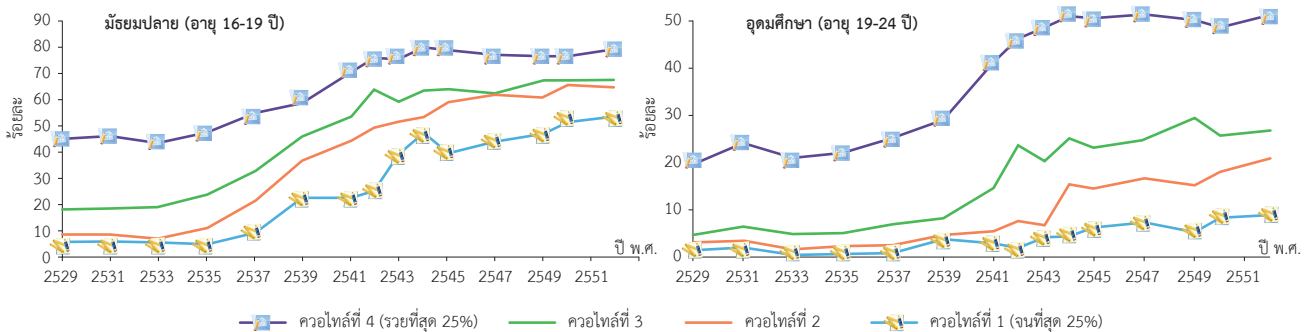
หมายเหตุ: ข้อมูลจาก Human Achievement Index (HAI), UNDP's Thailand Human Development Report 2009 และงบประมาณรายจังหวัดของ ดร.สกนธ์ วรรณวิจิตร จากรายงาน "Decentralization and the Budget for Social Services at TAO Level" (2551)
ที่มา: เอกสารหลักและมติสมัชชาปฏิรูประดับชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2555, คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.)

และการเข้าถึงปัจจัยการผลิตของประชากรแต่ละกลุ่มไม่เท่าเทียมกันตามไปด้วย โดยเฉพาะคนที่ยู่ในภาคการเกษตร ซึ่งถือว่า มีรายได้และเข้าถึงปัจจัยการผลิต "ต่ำ" กว่าภาคการผลิตอื่น แม้ที่ผ่านมาคนจนในประเทศโดยรวมลดลงต่อเนื่อง แต่คนจนในภาคการเกษตร (รวมประมงและป่าไม้) ยังคงสูงกว่าระดับเฉลี่ยมาก นอกจากนี้ การถือครองที่ดิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตของภาคเกษตรก็กระจุกตัวอยู่กับกลุ่มคนจำนวนน้อย

เช่นเดียวกับโอกาสทางการศึกษาซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ของครัวเรือน อีกทั้งยังเชื่อมโยงถึงงบประมาณเพื่อการพัฒนาของแต่ละจังหวัด ซึ่งพบว่ายังคงกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่มีการพัฒนาสูงอยู่แล้ว ขณะที่บางจังหวัดที่ยังคงต้องการงบประมาณเพื่อการพัฒนากลับได้รับงบประมาณจำกัด

สัดส่วนการเข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2529-2551 จำแนกตามกลุ่มรายได้ (ควอไทล์)

ที่มา: “ผลกระทบของการสร้างความรับผิดชอบทางการศึกษาต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนไทย” โดย ดิลก สัทธิพิพัฒน์, 2555; คำนวณจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน